

незамкненою системою, здатною збагачуватися новими загальнонауковими та вузькоспеціальними термінами на позначення людей, предметів, процесів та властивостей.

Список літератури

1. Дячук Т.М. Авіаційна термінологія української мови: тематична класифікація та генетична характеристика / Т.М. Дячук // Українська наукова термінологія. – К.: Наукова думка, 2009. – С. 289–298.

2. Тлумачний словник авіаційних термінів / укл.: Л.Ф. Верхулевська, С.С. Кіраль, М.В. Луцок та ін. ; за заг. ред. М.С. Кулика.] – К.: НАУ, 2007. – 100 с.

*Науковий керівник: Федчук Л.І.,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81'271:654.197 (043.2)

Світлична А.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ТЕЛЕВЕДУЧИХ НА КУЛЬТУРУ МОВЛЕННЯ ПЕРЕСІЧНИХ УКРАЇНЦІВ

Функціонування в нашій країні української мови як державної вимагає від кожного громадянина належного рівня культури мовлення, зокрема дотримання норм вимови, наголошення, слововживання та побудови висловів.

Значний вплив на мовлення українців має телебачення, передачі якого щодня переглядають усі громадяни держави. Саме тому сьогодні однією з актуальних проблем є якість телевізійного мовлення. Його особливості досліджували О. Білянська, О. Ваніна, Є. Вокальчук, М. Волощак, А. Капелюшний, О. Пономарів, Н. Романюк, О. Сербенська та ін. науковці. Проте мовлення телеведучих досліджене недостатньо, хоча глядачі сприймають його як взірцеве й намагається запозичувати ті слова й конструкції, які не використовуються ними або вживаються інакше. З огляду на це зростає відповідальність працівників телевізійних каналів за мовне оформлення всіх передач, особливо новин. Мовлення телеведучих має бути нормативним, чистим, стилістично виваженим.

Мета статті – проаналізувати мовлення телеведучих вітчизняних каналів на предмет дотримання норм української літературної мови.

Спостереження за мовленням ведучих новин на популярних українських каналах «1+1», «ІНТЕР», «СТБ», «ICTV», «УТ-1» та ін. засвідчило, що всі вони дбають про дотримання норм сучасної української мови, проте поодинокі випадки їх порушень все ж таки трапляються.

Це перш за все стосується суржикових покручів, тобто російських слів, вимовлених на український лад, або українських слів, оформлених по-

російськи: *добиватися успіхів* (замість *досягати*), *поступати за законом* (замість *діяти, чинити*), *уцемляти права* (замість *порушувати*), *очікуються опади* (замість *передбачаються*), *голольод* (замість *ожеlediця*), *до сих пір* (замість *досі*), *торкається чогось* (замість *стосується*), *кидатися у вічі* (замість *впадати в око*), *трьохкімнатна квартира* (замість *трикімнатна*) та ін.

На особливу увагу заслуговують акцентуаційні помилки, викликані неправильним наголошенням слів, наприклад: *гуртожиток* (замість *гуртожиток*), *чтання* (замість *читання*), *разом* (замість *разом*), *беремо* (замість *беремо*), *черговий* (замість *черговий*), *багаторазовий* (замість *багаторазовий*), *вірші* (замість *вірші*), *зубожіння* (замість *зубожіння*), *вишиванка* (замість *вишиванка*) й т.п.

Ще одним суттєвим недоліком у мовленні ведучих інформаційних програм є плутанина з відмінками та помилки в побудові словосполучень, наприклад: *три хлопця* (замість *хлопці*), *бити по вікнам* (замість *по вікнах*), *перетворитися в тополя* (замість *на тополя*), *вищий брата* (замість *вищий від брата, вищий за брата*), *знуцатися над кимось* (замість *знуцатися з когось*), *хворіти грипом* (замість *на грип*) тощо.

Досить поширеною поганою звичкою в текстах телевізійників є недоречне вживання запозичених слів, тоді як майже кожне з них має власне український відповідник. Наприклад: *адекватний* – *прирівняний*, *рівнозначний*, *відповідний*; *дефект* – *вада, хиба, недолік*; *гіпотетичний* – *здогадний*, *домислений*, *припущений*; *девальвація* – *знецінювання*; *консолідувати* – *об'єднувати, згуртовувати*; *менеджер* – *керівник, управлінець*; *домінувати* – *панувати, переважати, мати перевагу* тощо.

Основними причинами породження ненормативних одиниць у мовленні працівників ЗМІ, як стверджує Т. Бондаренко, є незнання норм сучасної літературної мови, потужний вплив російської мови та дія аналогії до інших граматичних форм [1, с. 17].

Отже, аналіз мовлення ведучих телевізійних новин показав, що їхнє мовлення не ідеальне. Широке висвітлення проблеми змусить працівників інформаційних програм подбати про самоосвіту, збагати свій словниковий склад й усунути мовленнєві недоліки, викликані порушенням норм сучасної літературної мови, а це в свою чергу сприятиме підвищенню культури мовлення глядачів, тобто кожного пересічного українця.

Список літератури

1. Бондаренко Т.Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редактування журналістських матеріалів: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 – журналістика / Т.Г. Бондаренко. – Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2003. – 18 с.

Науковий керівник: Федчук Л.І.,
канд. філол. наук, доцент